

magazín pro zdravý životní styl, www.vimcojim.cz

[O zdraví](#) 26. 9. 2023 | Kateřina Kučerová

Co bylo v oční chirurgii před 30 lety nepředstavitelné, je dnes každodenní rutina

URL článku: magazin/clanky/o-zdravi/Co-bylo-v-ocni-chirurgii-pred-30-lety-nepredstavitelne,-je-dnes-kazdodenni-rutina__s10012x20650.html

Oční medicína je jedním z oborů, ve kterých došlo za 30 let k převratnému pokroku. Ten se týká především rozvoje mikrochirurgické techniky, moderních materiálů, technického vybavení, ale i diagnostických a léčebných postupů. Díky přechodu k ambulantním výkonům mohlo u nás dojít k nebývalému rozvoji očních klinik, které patří k evropské špičce.

Pamatujete si na první laserové operace očí v České republice? Před 30 lety se jednalo o poměrně drahý zákrok. Ale podle lékařů, kteří v té době zákroky prováděli, operace již tehdy znamenala víc než jen možnost odložit brýle.

„Ráda vzpomínám na klientky, které před operací nosily silné brýle. Po zákroku rozkvetly, byly úplně k nepoznání a zvýšilo se jejich sebevědomí. Někteří lidé se po operaci začali věnovat vybrané profesi nebo koníčkům,“ říká o době před 30 lety MUDr. Alena Holubová z pražské kliniky Lexum.

První refrakční zákrok v Čechách

Jak na vůbec první laserovou operaci u nás vzpomíná zakladatel sítě očních klinik Lexum prof. MUDr. Martin Filipec, CSc.?

„Na první laserovou operaci v Lexum si vzpomínám velice dobře. I když jsem měl za sebou rutinní provádění složitějších operací, ležela na nás tíha toho, že budeme dělat první laserovou operaci nejenom v historii Lexum, ale také v Čechách. Nadšení po slavnostním otevření Lexum v prosinci 1993 již opadlo a my jsme se o měsíc později chystali k první operaci. Té předcházely návštěvy evropských laserových pracovišť, která fotorefrakční keratektomii (PRK) již prováděla, dlouhé teoretické přípravy nejenom na vlastní operaci, ale také na správnou indikaci k zákroku a pooperační péči. Konečně nastal den D první operace. Přes pochopitelnou nervozitu všechno proběhlo hladce a jsem přesvědčen, že náš první pacient ani netušil, že byl tím historicky prvním.“

Moderní technologie mění způsob, jakým vidíme svět

I když pro laiky mohou být označení laserových metod jako PRK, Femto LASIK nebo ReLEx Smile něčím zcela neznámým, pro oční chirurgy se jedná o rutinně používané způsoby, jak dát lidem šanci vidět svět i bez brýlí. Nebylo tomu tak ale vždy.

„Před 30 lety jsme měli k dispozici pouze jednu metodu, tak zvanou fotorefraktivní keratektomii (PRK). Tu jsme používali u všech klientů. A pokud nejsou vhodné jiné laserové metody, i v dnešní době se k tomuto zákroku při refrakčních operacích vracíme, i když už vzácně,“
vysvětluje MUDr. Holubová.

Multifokální a fakové nitrooční čočky vhodné pro refrakční chirurgii se začaly implantovat mnohem později. Lékaři se tak mohli v 90. letech zaměřovat pouze na léčbu krátkozrakosti a astigmatismu.

Dnes je výběr metod zcela jinde

O tom, která metoda je v případě refrakční operace nejvhodnější, rozhodne lékař. Principem všech laserových zákroků je změna zakřivení rohovky.

- Kromě dříve používaného zákroku PRK mohou lékaři doporučit i **Femto LASIK**. Tato metoda spojuje preciznost, přesnost a bezpečnost díky současné práci dvou typů laserů. Tak zvaný femtosekundový laser (odtud název metody) vytváří při zákroku rohovkovou lamelu, druhý laser pak odstraní dioptrie.
- K metodě **ReLEx Smile** lékaři přistupují při řešení krátkozrakosti a [astigmatismu](#). Výhodou je zákrok ve vnitřní vrstvě rohovky, a proto je vhodná u pacientů se syndromem suchého oka nebo tenkou rohovkou.

Zázraky na počkání

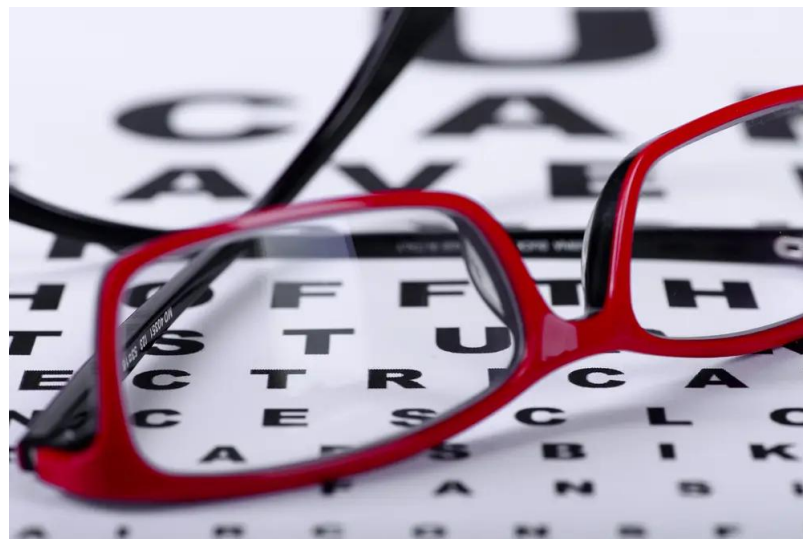
Dnes jsme si zvykli na to, že navštívíme oční kliniku a během několika hodin můžeme jít po zákroku domů. Dříve tomu ale bylo jinak. Operativní odstranění šedého zákalu znamenalo běžně 3denní hospitalizaci před operací a 14denní po ní. Zákroky odstraňující krátkozrakost, dalekozrakost nebo astigmatismus neexistovaly vůbec.

„Zpočátku jsme nevěřili, že je možné provádět refrakční operace, operace šedého zákalu, a dokonce rohovkové transplantace ambulantně. Tento způsob vyžaduje maximální bezpečnost a preciznost s důrazem na detail. Jen pokud se můžeme stoprocentně spolehnout na výsledek své práce, můžeme poslat klienta po zákroku domů. Lexum bylo první klinikou v České republice, kde pacienti nemuseli zůstat přes noc,“ vzpomíná na počátky oční kliniky Lexum doc. MUDr. Zuzana Hlinomazová, Ph.D.

A oproti zákrokům před 30 lety se nyní mohou klienti radovat ještě z jedné změny. Zatímco dříve lékaři při laserových refrakčních zákrocích operovali nejprve jedno oko a až s časovým odstupem druhé, dnes je zcela běžné, že **je zákrok proveden současně na obou očích**. A to v případě všech metod.

Šedý zákal už není strašákem

V rozvojových zemích je šedý zákal stále nejčastější příčinou slepoty, v České republice však stačí lékařům k záchraně zraku přibližně 15 minut. [Operace šedého zákalu](#) u nás probíhaly již před 30 lety, tehdy ale byly spojené s dlouhou hospitalizací.

Lékaři byli navíc omezeni

nabídkou nitroočních čoček. K dispozici byly pouze monofokální nitrooční čočky, které korigovaly vidění oka jen na jednu vzdálenost. I v takto obtížných podmínkách ale lékaři mohli zajistit pacientovi vidění na blízko i na dálku díky tomu, že pro oči zvolili různé varianty čoček. I tato metodika však nebyla dostatečně přesná, neboť výpočtové vzorce nevykazovaly takovou přesnost jako nyní.

- Řešením pro 21. století jsou takzvané **multifokální nitrooční čočky**, jež pacientům umožňují dobré vidění bez brýlí na všechny vzdálenosti. Pokrok nastal v neposlední řadě také v technickém operačním vybavení. Pacienti tak mohou využít kromě klasické operace i laserem asistované odstranění

šedého zákalu. Při něm se provádí zákrok pomocí femtosekundového laseru bez skalpelu.

Prestiž si oční kliniky musely vydobýt

Před 30 lety byla ambulantní oční chirurgie téměř něco nepředstavitelného. A právě v této době vznikla první oční klinika, která se na tuto oblast specializovala.

„Lexum ukázalo, že je možné bezpečně provádět ambulantní chirurgii téměř ve všech podoborech oftalmologie a že je možné dělat chirurgii a medicínu na nejvyšší odborné úrovni i v privátní praxi. Vysoká kvalita poskytované péče, nejmodernější technika a materiály a především zkušený tým. To bylo rozhodující pro přijetí privátní medicíny a chirurgie obecně odbornou veřejností a zdravotními pojišťovnami,“ říká prof. Martin Filipec.

Lékaři na očních klinikách v současné době každý den pracují se špičkovými přístroji, jako jsou sítnicová kamera, lasery, optická koherenční tomografie nebo ultrazvuk. Díky nim mohlo dojít k doslova revolučnímu pokroku v oblasti diagnostiky a léčby.

Oční chirurgie za dalších 30 let...

Názory očních lékařů na to, jak bude vypadat svět refrakční chirurgie za 30 let, se liší. Celkově se ale o svou budoucnost nebojí. I když podle nich budou k dispozici pokročilé technologie, případně bude operaci samotnou provádět miniaturní robot. Stále bude totiž důležitá empatie s klientem i posouzení celkové situace a rozhodnutí, zda a případně jaká operace je vhodná.

Zdroj obrázků v textu: Shutterstock.com

Zdroj informací:

tiskové materiály Lexum

rozhovor s prof. MUDr. Martinem Filipcem, CSc.

[korekce zraku](#) [krátkozrakost](#) [laserová operace](#) [léčba nemocí očí](#) [oči](#) [oční vady](#)
[onemocnění očí](#) [operace očí](#) [šedý zákal](#) [vyšetření očí](#) [zdraví očí](#) [zdravý zrak](#)

Copyright © 2024

Vím, co jím a piju, o.p.s., www.vimcojim.cz